Republika e Kosovës
Republika Kosovo • Republic of Kosovo
Institucioni i Avokatit të Popullit
Institucija Ombudsmana • Ombudsperson Institution
Nr./Br./No. 1310/2018
Nr.i fq/Br.str./Nr.pg.
Data/Datum/Date: 29/05/18
PRISHTINË/PRIŠTINA/PRISTINA

RAPORT ME REKOMANDIM

A.nr. 357/2017

Fehmi Bejzaku

Lidhur me lidhur me zvarritjen e procedurës në Gjykatën Themelore në Prishtinë në lëndën C.br.2210/07

Për: **Znj. Afërdita Bytyçi, Kryetare**
Gjykata Themelore në Prishtinë

Prishtinë, më 29 maj 2018

Qëllimi i raportit

1. Qëllimi i këtij raporti është t'i tërhiqet vëmendja Gjykatës Themelore në Prishtinë, lidhur me nevojën e ndërmarrjes së veprimeve përkatëse për shqyrtimin dhe vendosjen për lëndën C.br.2210/07, për anulimin e kontratës për shitblerje të pasurisë së patundshme dhe propozimin për caktimin e masës së përkohshme, pa vonesa të mëtutjeshme.
2. Ky raport është i bazuar në ankesën individuale të z. Fehmi Bejzaku (në tekstin e mëtejmë ankuesi) dhe mbështetet në faktet dhe provat e ankuesit, si dhe në shkresat e lëndës të cilat i posedon Institucionit i Avokatit të Popullit (IAP), lidhur me zvarritjen e procedurës në Gjykatën Themelore në Prishtinë.

Baza ligjore

3. Sipas nenit 135, para. 3 të Kushtetutës: *"Avokati i Popullit ka të drejtë të bëjë rekomandime dhe të propozojë masa, nëse vëren shkelje të të drejtave dhe lirive të njeriut nga ana e organeve të administratës publike dhe organeve të tjera shtetërore."*
4. Po ashtu, Ligji Nr. 05/L-019 për Avokatin e Popullit, neni 16 paragrafi 8, përcakton se: *"Avokati i Popullit mund të jep rekomandime të përgjithshme për funksionimin e sistemit gjyqësor. Avokati i Popullit nuk do të ndërhyjë në rastet dhe në procedura tjera ligjore që janë duke u zhvilluar para gjykatave, përveç rastit kur ka zvarritje të procedurave".*

Përmbledhja e fakteve

Faktet, dëshmitë dhe informatat me të cilat posedon Institucioni i Avokatit të Popullit (IAP), mund të përmblidhen si në vijim:

5. Më 18 shtator 2007, ankuesi paraqiti kallëzim penal në prokurorinë kompetente, dhe lënda është evidentuar me numrin K.br.210/09 dhe pas procedurave të ndërmarra në bazë të kallëzimit penal, prokuroria ka iniciuar procedurë penale në Gjykatën Themelore në Prishtinë.
6. Më 16 tetor 2007, ankuesi inicioi padi në asokohe Gjykatën Komunale në Prishtinë (tani Gjykata Themelore në Prishtinë), kundër palës së tretë, për anulimin e kontratës për shitblerje të pasurisë së patundshme dhe me propozimin për caktimin e masës së përkohshme. Lënda është evidentuar me numrin C.nr.2210/07. Sipas pretendimeve të ankuesit është mbajtur vetëm një seance dëgjimore përgatitore gjatë vitit 2013 dhe se procedura është ndërprerë me arsyetimin se është duke u pritur përfundimi i procedurës penale në lëndën K.br.210/09.
7. Gjatë periudhës prej vitit 2007 deri në vitin 2017 ankuesi ka dërguar 13 urgjenca Gjykatës Themelore në Prishtinë duke kërkuar informata lidhur me këtë lëndë, por nuk ka marrë asnjë përgjigje lidhur me atë se kur do të vazhdojë procedimi i lëndës së tij.
8. Seanca gjyqësore e caktuar për datën 1 mars 2017, nuk është mbajtur dhe nuk është nxjerr aktvendim për shtyrjen e seancës gjyqësore.
9. Më 16 maj 2017, ankuesi ka paraqitur ankesë (A.nr.357/2017) në IAP lidhur me zvarritje të procedurës në Gjykatën Themelore në Prishtinë.
10. Më 30 korrik dhe 24 gusht 2017, Avokati i Popullit iu drejtua me shkresa kryetarit të Gjykatës së Themelore në Prishtinë, me të cilat kërkoi të informohet lidhur me veprimet e ndërmarra dhe/ose të planifikuara, me qëllim që kjo lëndë të zgjidhet brenda një kohe të arsyeshme.
11. Më 25 gusht 2017, Avokati i Popullit pranoi përgjigje nga Gjykata Themelore në Prishtinë, në të cilën ndër të tjera thuhej se lënda e ankuesit është e regjistruar në gjykatë

Rr./Ul./ Migjeni, nr./br. 21 • 10000 • Prishtinë/Priština • Kosovë/Kosovo
Tel: +381 (0) 38 223 782, 223 783, 223 784 • Fax: +381 (0) 38 223 790
www.ombudspersonkosovo.org • info@ombudspersonkosovo.org

më 16 tetor 2007 dhe se, seanca e fundit e caktuar për datën e 29 qershorit 2017 është shtyrë për shkak se gjyqtari, i cili ishte i ngarkuar me këtë lëndë, ishte emëruar gjyqtar i Gjykatës së Apelit, ndërsa, në muajin korrik të vitit 2017, lënda i është ndarë në punë një gjyqtari tjetër, i cili do të veprojë sipas dinamikës, e cila është paraparë për zgjidhjen e lëndëve të vjetra.

12. Deri në ditën e publikimit të këtij raporti, Gjykata Themelore në Prishtinë, nuk ka marrë vendim lidhur me lëndën e ankuesit, e cila është e evidentuar me numrin C.br.2210/07

Instrumentet ligjore të zbatueshme në Republikën e Kosovës

13. Kushtetuta e Republikës së Kosovës, në nenin 21, përcakton se: *"Republika e Kosovës mbron dhe garanton të drejtat e njeriut dhe liritë themelore [...]".*

14. E drejta për gjykim të drejtë dhe të paanshëm, përcaktohet me nenin 31.1. të Kushtetutës:

"Çdo kujt i garantohet mbrojtje e barabartë e të drejtave në procedurë para gjykatave, organeve të tjera shtetërore dhe bartësve të kompetencave publike."

15. Po ashtu, mbrojtja gjyqësore e të drejtave, e përcaktuar me nenin 54 të Kushtetutës, parasheh se:

"Çdo kush gëzon të drejtën e mbrojtjes gjyqësore në rast të shkeljes ose mohimit të ndonjë të drejte të garantuar me Kushtetutë ose më ligj, si dhe të drejtën në mjete efektive ligjore nëse konstatohet se një e drejtë e tillë është shkelur".

16. Konventa Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave dhe Lirive Themelore të Njeriut (KEDNJ), sipas Kushtetutës së Republikës së Kosovës është dokument ligjor i drejtpërdrejtë i zbatueshëm në Republikën e Kosovës dhe ka prioritet në rast konflikti, ndaj dispozitave e ligjeve dhe akteve të tjera të institucioneve publike.[1] Ndërsa, paragrafi 1 i nenit 6 të KEDNJ-së, garanton që:

"Në përcaktimin e të drejtave dhe detyrimeve civile, çdo njëri ka të drejtë për një proces të drejtë dhe të hapur brenda një afati të arsyeshëm kohor".

17. Ligji për Gjykatat nr. 03/L-199, në nenin 7 paragrafi 2, përcakton se:

"Çdo person ka qasje të barabartë në gjykata dhe askujt nuk i mohohet e drejta në gjykim të drejtë, në përputhje me procedurën e rregullt ligjore ose të drejtë në mbrojtje të barabartë me ligj. Çdo person fizik apo juridik ka të drejtë në gjykim të drejtë dhe brenda afatit të arsyeshëm kohor".

18. Ndërsa neni 7, paragrafi 5, Ligjit për Gjykatat, përcakton se:

"Të gjitha gjykatat duhet të funksionojnë në mënyrë të shpejtë dhe efikase për të siguruar zgjidhjen e shpejtë të lëndëve".

Analiza ligjore

19. Avokati i Popullit tërheqë vëmendjen tek praktika e Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (GJEDNJ), në lidhje me nenin 53 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës, sipas të cilit të drejtat e njeriut dhe liritë themelore të garantuara me këtë Kushtetutë, interpretohen në harmoni me vendimet gjyqësore të GJEDNJ-së.

[1] Kushtetuta e Republikës së Kosovës, neni 22

Rr./Ul./ Migjeni, nr./br. 21 • 10000 • Prishtinë/Priština • Kosovë/Kosovo
Tel: +381 (0) 38 223 782, 223 783, 223 784 • Fax: +381 (0) 38 223 790
www.ombudspersonkosovo.org • info@ombudspersonkosovo.org

20. Në raste të shumta, GJEDNJ ka theksuar se e drejta e palës që çështja e tij të vendoset në afat të arsyeshëm kohor, paraqet element qenësor të së drejtës për gjykim të drejtë dhe të paanshëm.

21. Avokati i Popullit përkujton që, praktika e GJEDNJ ka vërtetuar se zgjatja e procedurës normalisht llogaritet nga koha e inicimit të procedurave gjyqësore (shih, *në mes tjerash,* aktgjykimin *Moldovan dhe të tjerët kundër Rumanisë*, më 12 korrik 2005 dhe aktgjykimin, *Sienkiewicz kundër Polonisë*, më 30 shtator 2003) deri në kohën kur çështja ka përfunduar dhe/ose aktgjykimi është ekzekutuar (shih, aktgjykimin *Poitier kundër Francës,* më 8 nëntor 2005).

22. Avokati i Popullit vëren se GJEDNJ ka theksuar se një prej faktorëve që duhet të merret në konsideratë është sjellja e autoriteteve kompetente gjyqësore dhe administrative dhe se është përgjegjësi e gjykatës që ta organizojë punën e saj në atë mënyrë që individët të informohen për përparimin dhe rezultatet mbi çështjet e tyre, brenda një kohë të arsyeshme (shih Aktgjykimin *Zimmermman dhe Steiner kundër Zvicrës,* 13 korrik 1983).

23. Sipas praktikës së GJEDNJ-së (shih *Poiss v. Austria*, § 50; *Bock v. Germany*, §35), llogaritja e kohës për trajtim të një rasti gjyqësor fillon nga momenti i paraqitjes së padisë pranë gjykatës kompetente, e që në rastin konkret fillon të llogaritet nga data 16 tetor 2007, kur paditësi ka paraqitur padinë në Gjykatën Themelore në Prishtinë. Deri në ditën e publikimit të këtij raporti, nuk është marrë ndonjë vendim përfundimtar lidhur me çështjen e ankuesit.

24. Njëkohësisht, mungesa e mjeteve efektive në shkeljen e të së drejtës për proces të rregullt brenda një kohe të arsyeshme, siç është e garantuar me nenin 6 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut, përbën shkelje të nenit 13 të Konventës, i cili thotë:

> *"Çdo person, të cilit i kanë shkelur të drejtat dhe liritë e njohura me këtë Konventë, ka të drejtë të paraqesë një ankim efektiv përpara një instance kombëtare, edhe kur kjo shkelje ka qenë kryer nga persona që veprojnë brenda ushtrimit të funksioneve të tyre zyrtare."*

25. Sa i përket zbatueshmërisë së nenit 13, Avokati i Popullit përkujton se GJEDNJ disa herë e ka theksuar se vonesat e mëdha në administrimin e drejtësisë, në rastet kur palët në procedurë nuk kanë mjete efektive për ankim në rastet e zvarritjes së procedurave gjyqësore, përbëjnë kërcënim për sundimin e ligjit brenda rendit ligjor vendor (shih Aktgjykimin në rastin *Bottazi kundër Italisë,* më 28 korrik 1999, dhe Aktgjykimin në rastin *Di Mauro kundër Italisë,* më 28 korrik 1999).

26. Neni 13 i KEDNJ pasqyron në mënyrë të drejtpërdrejtë obligimin e shtetit që fillimisht të mbrojë të drejtat e njeriut përmes sistemit të tij ligjor, duke vendosur me këtë rast një garanci shtesë, për një individ, që e bënë të mundur që ai/ajo, të gëzon të drejtat në mënyrë efektive. Nëse shikohet nga kjo perspektivë, e drejta e një individi për proces të rregullt brenda një kohe të arsyeshme do të jetë më pak efikase, nëse nuk ekziston mundësia që së pari ta parashtrojë këtë ankesë pranë një autoriteti vendor. Kërkesat e nenit 13 mbështesin kërkesat e nenit 6 (shih, aktgjykimi *Kudla kundër Polonisë*). Kështu, neni 13 garanton një mjet ankimimi efektiv, pranë një autoriteti vendor, për një shkelje të pohuar të kërkesave të nenit 6, për ta shqyrtuar një rast gjyqësor brenda një kohe të arsyeshme. Pasi që rasti në fjalë ka të bëjë me ankesën lidhur me kohëzgjatjen e procedurës, neni 13 i Konventës është i zbatueshëm.

Rr./Ul./ Migjeni, nr./br. 21 • 10000 • Prishtinë/Priština • Kosovë/Kosovo
Tel: +381 (0) 38 223 782, 223 783, 223 784 • Fax: +381 (0) 38 223 790
www.ombudspersonkosovo.org • info@ombudspersonkosovo.org

27. Lidhur me kërkesat e nenit 13, Avokati i Popullit përkujton se efekti i këtij neni është ekzistenca e një mjeti ligjor vendor që merret me substancën e "një ankese të kontestueshme" sipas Konventës dhe të lejojë lehtësimin përkatës (shih, p.sh. aktgjykimi në rastin *Kaya kundër Turqisë*, më 19 shkurt 1998). Çfarëdo mjeti i tillë duhet të jetë efektiv si në praktikë ashtu edhe në ligj (shih, p.sh. aktgjykimi në rastin *Ilhan kundër Turqisë,* më 27 qershor 2000).

28. Lidhur me ankesën për zvarritje të procedurës, Avokati i Popullit përkujton se "mjetet efektive" në kuptim të nenit 13 do të duhej që të kishin qenë në gjendje ta parandalojnë shkeljen e pohuar apo vazhdimin e saj, ose të ofrojnë përmirësimin adekuat për çfarëdo shkelje që tashmë kishte ndodhur (shih, aktgjykimi i lartpërmendur *Kudla).*

29. Avokati i Popullit vëren se, në sistemin tonë të brendshëm nuk ekziston një mekanizëm ligjor përmes të cilit ankuesi do të kishte mundur të ankohet për zvarritje të procedurës për të arritur çfarëdo lehtësimi në formë të parandalimit apo kompensimit.

Konstatimet e Avokatit të Populli

30. Avokati i Popullit rikujton se, sipas praktikës gjyqësore të GJEDNJ kohëzgjatja e procedurës llogaritet nga koha e inicimit të procedurës gjyqësore e që në rastin konkret, është 16 tetor 2007, dhe konstaton se zvarritja e tillë pa vendim përfundimtar shkelë:

    Të drejtën për gjykim të drejtë, proces të rregullt, brenda një afati të arsyeshëm kohor të përcaktuar dhe të mbrojtur me nenin 31 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës dhe nenin 6 të KEDNJ.

    Të drejtën për mjete efektive juridike të mbrojtura me nenin 32 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës dhe nenin 13 të KEDNJ.

    Të drejtën për mbrojtje gjyqësore të drejtave të përcaktuara në nenin 54 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës.

31. Duke u bazuar nga të cekurat më lartë, Avokati i Popullit, në pajtim me nenin 135, paragrafi 3 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës, "[...] *ka të drejtë të bëjë rekomandime dhe të propozojë masa, nëse vëren shkelje të drejtave dhe lirive të njeriut nga ana e organeve të administratës publike dhe organeve të tjera shtetërore",* dhe nenin 16, paragrafi 8 të Ligjit për Avokatin e Popullit, sipas të cilit "*Avokati i Popullit mund të jap rekomandime të përgjithshme për funksionimin e sistemit gjyqësorë. Avokati i Popullit nuk do të ndërhyjë në rastet dhe procedurat tjera ligjore që janë duke u zhvilluar para gjykatave, përveç rastit kur ka zvarritje të procedurës",* bazuar në analizën ligjore të mësipërme, në cilësinë e rekomanduesit, duke iu referuar argumenteve të lartpërmendura, me qëllim të përmirësimit të punës në sistemin gjyqësor të Kosovës:

REKOMANDON

Gjykatën Themelore në Prishtinë

- **Që pa vonesa të mëtutjeshme t'i ndërmerr të gjitha veprimet përkatëse për shqyrtimin dhe vendosjen për lëndën C.br.2210/07.**

Në pajtim me nenin 132, paragrafi 3 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës ("*Çdo organ,*

Rr./Ul./ Migjeni, nr./br. 21 • 10000 • Prishtinë/Priština • Kosovë/Kosovo
Tel: +381 (0) 38 223 782, 223 783, 223 784 • Fax: +381 (0) 38 223 790
www.ombudspersonkosovo.org • info@ombudspersonkosovo.org

institucion ose autoritet tjetër, që ushtron pushtet legjitim në Republikën e Kosovës, është i detyruar t'u përgjigjet kërkesave të Avokatit të Popullit dhe t'i paraqesë atij/asaj të gjitha dokumentet dhe informacionet e kërkuara në pajtim me ligj") dhe nenin 28 të Ligjit nr. 05/L-019 për Avokatin e Popullit ("*Autoritetet, të cilave Avokati i Popullit u ka drejtuar rekomandim, kërkesë ose propozim për ndërmarrjen e veprimeve konkrete, . . . duhet të përgjigjen brenda afatit tridhjetë (30) ditor. Përgjigjja duhet të përmbajë arsyet me shkrim për veprimet e ndërmarra lidhur me çështjen në fjalë*"), mirësisht Ju lutemi të na informoni për veprimet e ndërmarra lidhur me çështjen në fjalë.

Me nderime,
Hilmi Jashari
Avokat i Popullit

Rr./Ul./ Migjeni, nr./br. 21 • 10000 • Prishtinë/Priština • Kosovë/Kosovo
Tel: +381 (0) 38 223 782, 223 783, 223 784 • Fax: +381 (0) 38 223 790
www.ombudspersonkosovo.org • info@ombudspersonkosovo.org